

Resultaten Enquête Omgevingsvisie (april 2020)

Inleiding

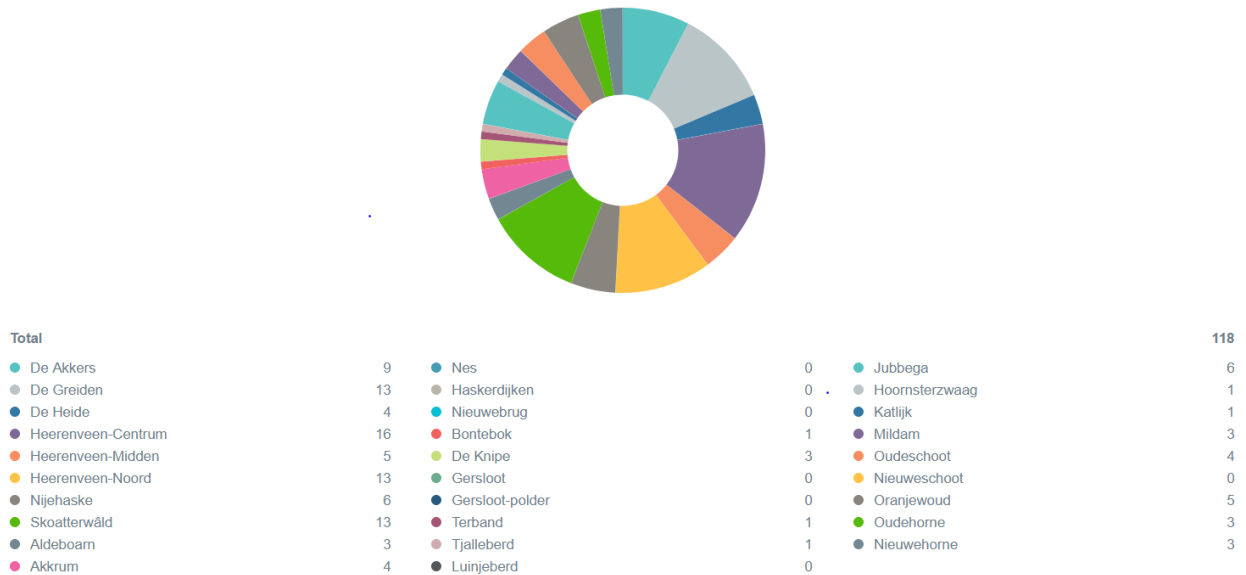
Om aanvullend op de Omgevingsdialogen van 2019 inbreng op de te halen bij inwoners, is een enquête uitgevoerd met betrekking tot de Omgevingsvisie. Van 14 april tot en met 3 mei heeft een online enquête open gestaan. In deze enquête zijn inwoners gevraagd om hun mening te geven over een aantal onderwerpen die te maken hebben met de fysieke leefomgeving. Daarnaast zijn er ook een aantal open vragen opgenomen.

Op woensdag 12 februari zijn drie gastlessen gegeven op Bornego College. In VWO 3, 5 en 6 gingen de leerlingen aan de slag met de vraag: Wat vind jij belangrijk in je leefomgeving (nu en in de toekomst)? Aan de hand van een mentimeter werden verschillende vragen beantwoordt, met soms verrassende uitkomsten. Tijdens deze gastlessen zijn andere vragen gesteld dan in de enquête, maar zijn wel dezelfde thema's behandeld. De antwoorden zijn onderstaand opgenomen. Belangrijk om te vermelden is dat alle vragen kort geïntroduceerd zijn en na het geven van de antwoorden ook bediscussieerd zijn. Uit de discussie kwam regelmatig enige nuance van de antwoorden naar voren.

Respons

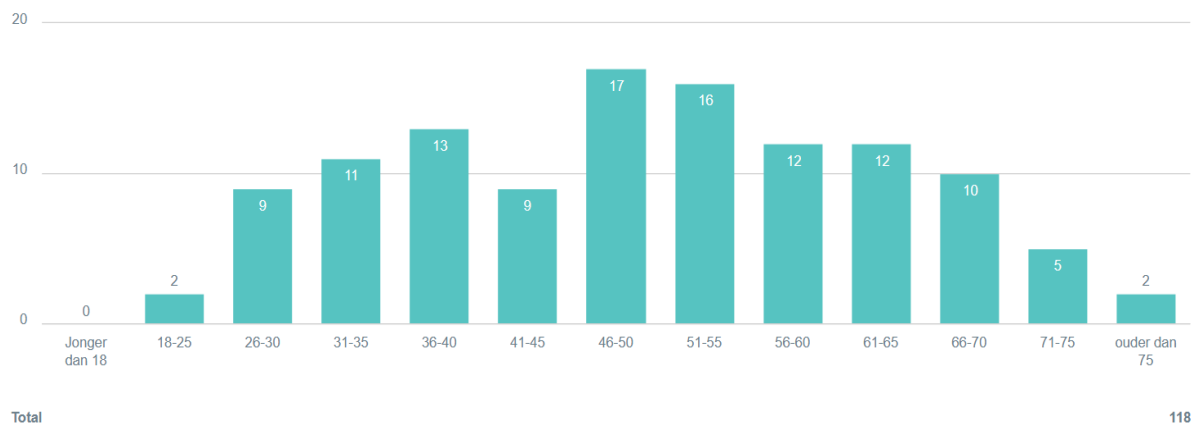
118 inwoners hebben gereageerd op de enquête. Inwoners hebben in de enquête ook hun wijk of dorp ingevuld. Hieruit blijkt dat van de 118 respondenten 79 in Heerenveen wonen (67%) en 39 in de dorpen. Deze verdeling komt redelijk overeen met de verdeling van de totale bevolking. 60% van de inwoners van de gemeente woont namelijk in de hoofdplaats Heerenveen.

Waar woon je?

Qua leeftijd is er een mooie spreiding van de respondenten. Alleen inwoners onder de 18 jaar hebben de enquête niet ingevuld. Via gastlessen op het Bornego zijn er +-70 meningen van deze doelgroep verkregen (zie verderop).

Wat is je leeftijd?

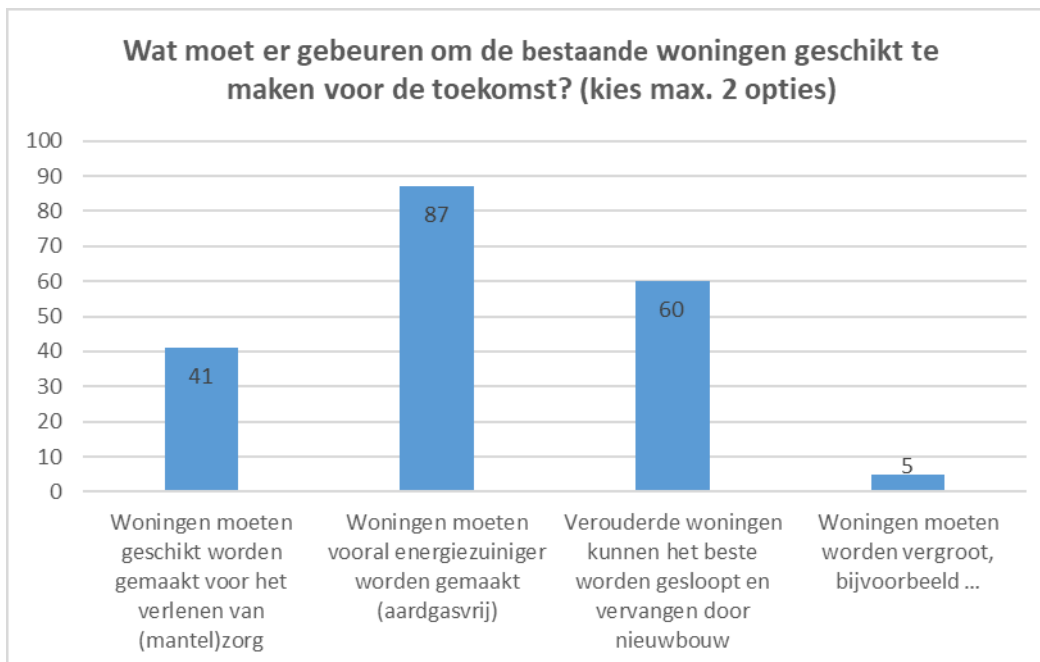

Wonen

Uit de ingevulde enquêtes blijkt dat de mening van de inwoners van Heerenveen en de dorpen weinig verschillen over dit onderwerp. Inwoners zien het liefst dat er de komende jaren vooral wordt ingezet op vervangende nieuwbouw. Daarna zien men het liefst dat er zowel binnen als buiten de bebouwde kom nieuwe wordt gebouwd.

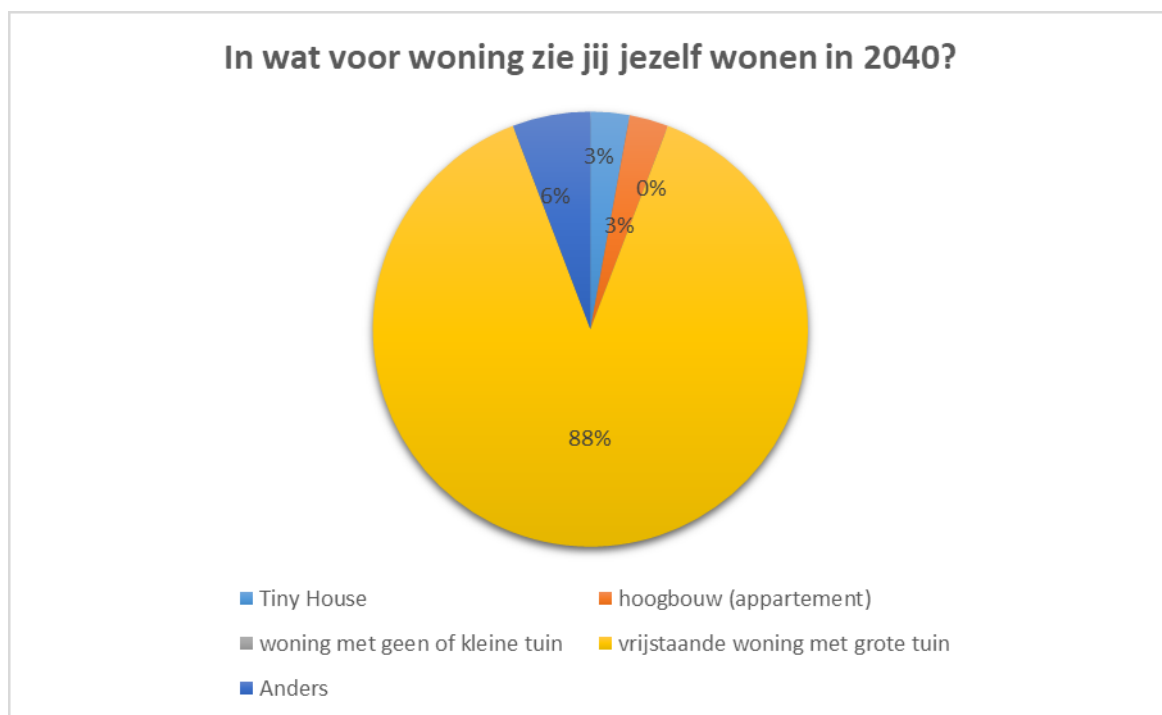
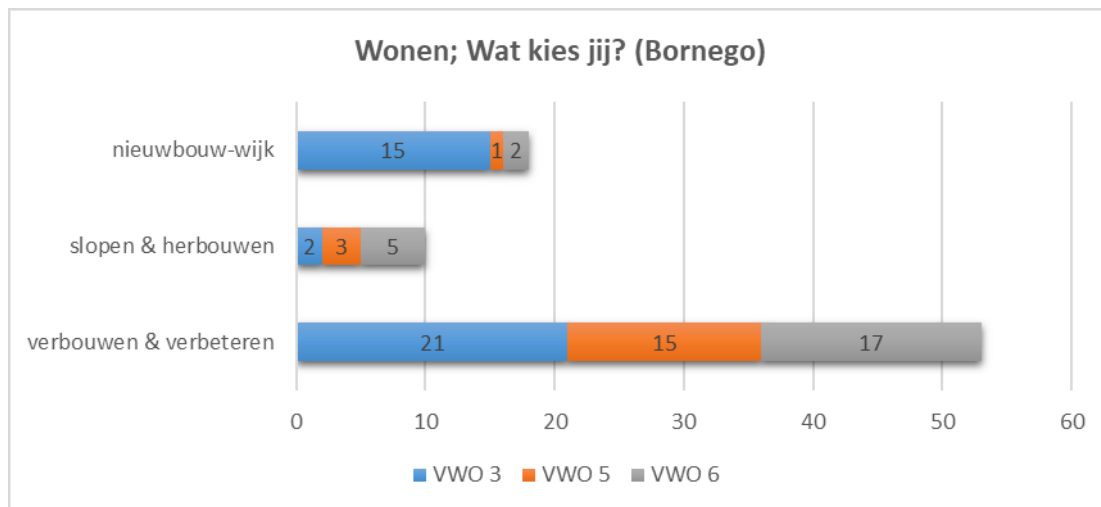

Met betrekking tot de toekomstbestendigheid vinden inwoners het belangrijk dat bestaande woningen de komende jaren energiezuiniger worden gemaakt. Woningen die niet meer geschikt zijn voor de eisen van de huidige tijd en de toekomst kunnen beter worden gesloopt. Qua antwoorden zat er weinig verschil tussen jongeren en ouderen. Wel vonden ouderen vaker dat woningen geschikt moeten kunnen worden gemaakt voor mantelzorg.

Aan de leerlingen van Bornego is een vraag gesteld die een combinatie is van beide bovenstaande vragen. Daaruit blijkt dat deze jongeren (ook) een grote voorkeur hebben voor het opknappen en

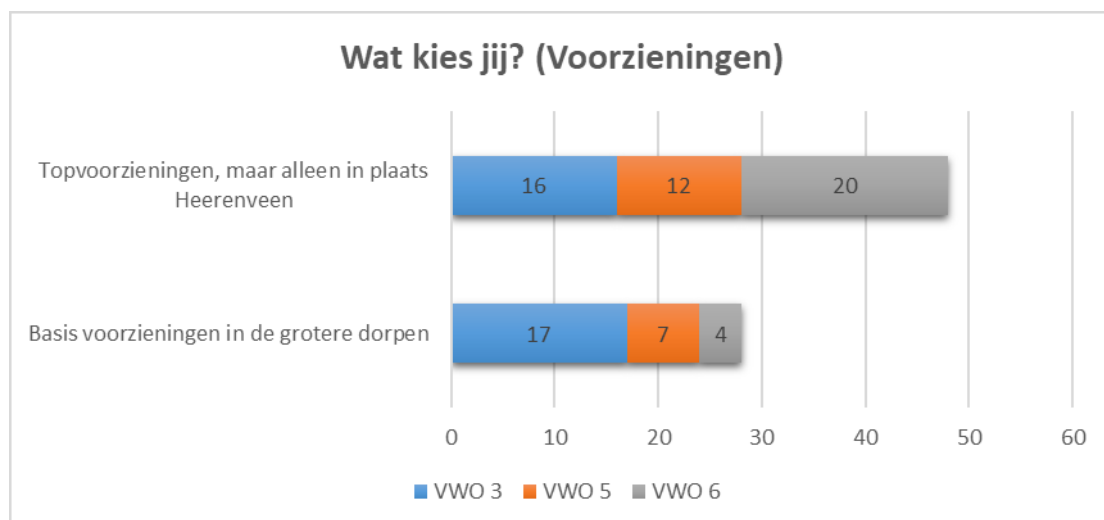
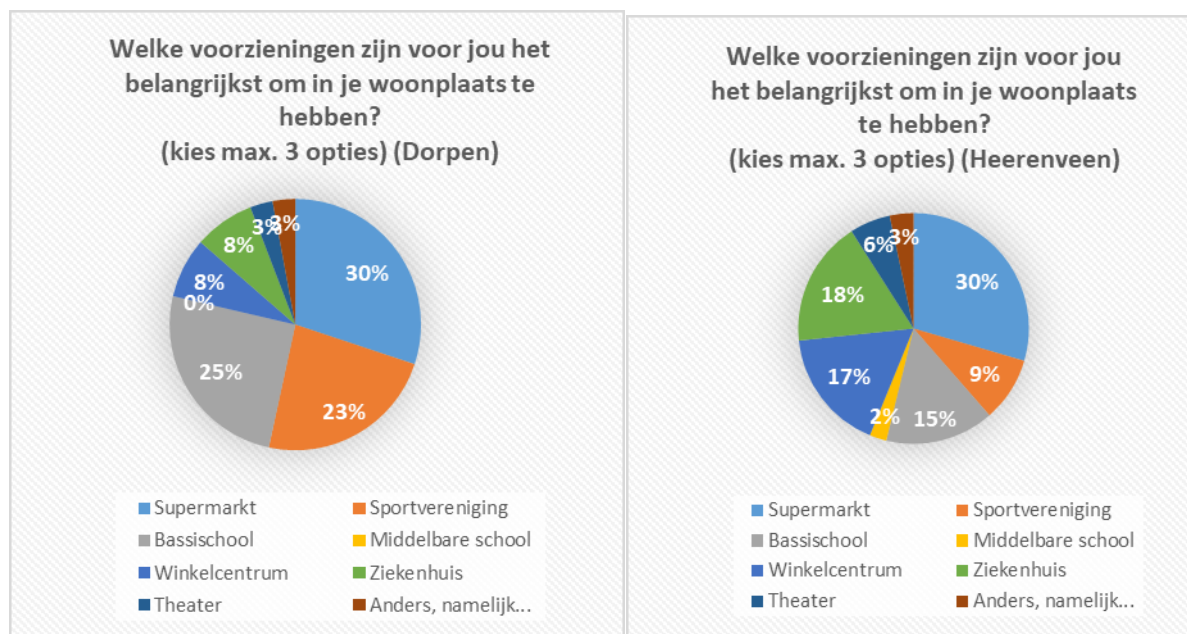
verduurzamen van woningen in plaats van nieuwbouw. Bij volwassenen was dit verschil een stuk minder groot. Op de vraag in wat voor soort woning zij zichzelf zagen wonen, werd een “vrijstaande woning met tuin” het vaakst als antwoord gegeven.

Voorzieningen

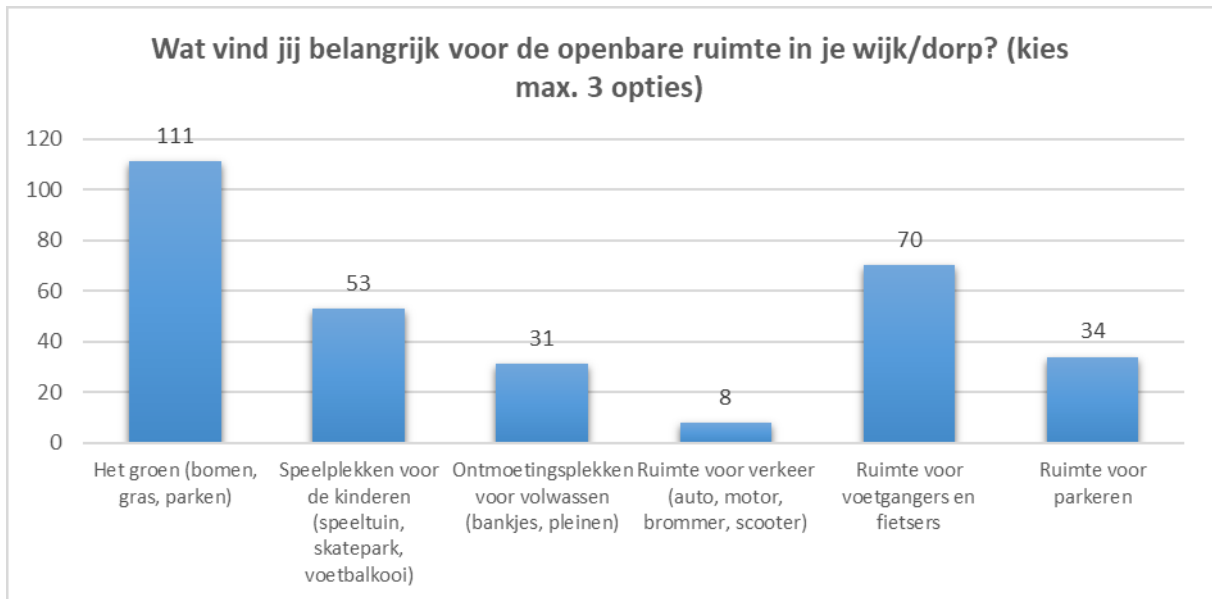
Op de vraag welke voorzieningen inwoners belangrijk vinden wordt verschillend gereageerd door inwoners uit de hoofdplaats Heerenveen en de overige dorpen. In de dorpen komen drie voorzieningen duidelijk naar voren. Dit zijn de supermarkt, de sportvereniging en de basisschool. In Heerenveen wordt minder waarde gehecht aan het hebben van een sportclub of basisschool in eigen wijk, dan in de dorpen. Het hebben van een winkelcentrum en ziekenhuis worden hier vaker genoemd.

Een meerderheid van de geraadpleegde leerlingen van het Bornego geven aan dat de meer zien in een bundeling van (top)voorzieningen in Heerenveen dan in een (spreiding van) basisvoorzieningen in de grotere dorpen.

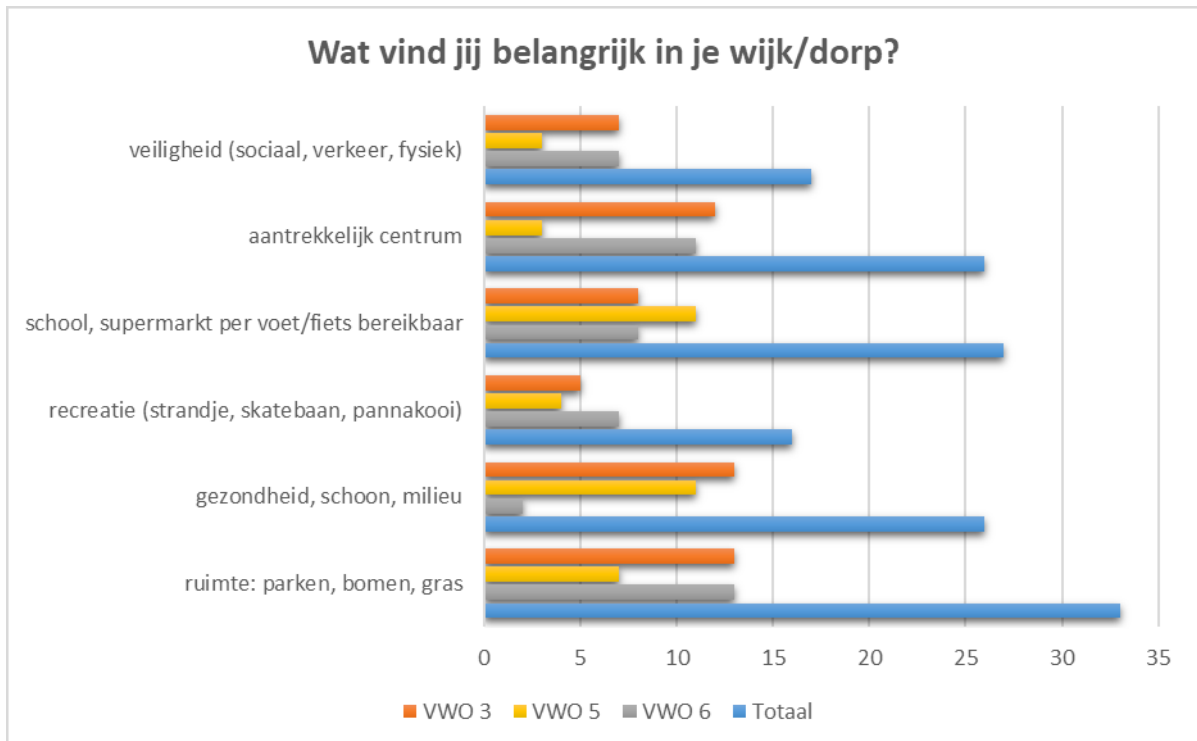

Openbare ruimte

Inwoners geven aan dat zij het groen een belangrijk onderdeel vinden van de openbare ruimte. 111 van de 118 inwoners kruisten dit antwoord namelijk aan. Ruimte voor voetgangers en fietsers wordt daarna genoemd als onderwerp. Ruimte voor verkeer vinden inwoners juist helemaal niet belangrijk.

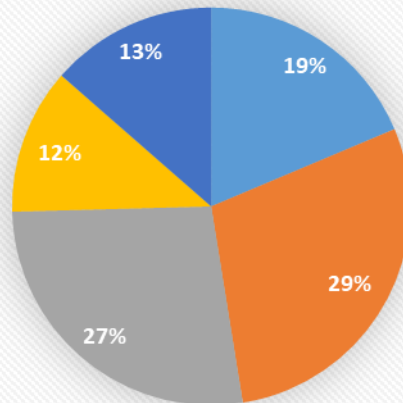
De Leerlingen van het Bornego geven ook aan dat zij parken, bomen en gras belangrijk vinden op de vraag wat ze belangrijk vinden in hun wijk en dorp. Daarna schoren een aantal antwoorden vergelijkbaar (aantrekkelijk centrum, bereikbare voorzieningen en gezondheid/schoon/milieu).

Energietransitie

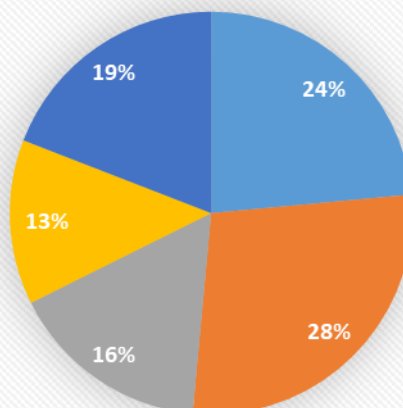
Op het gebied van duurzaamheid hebben de jongere en oudere generatie dezelfde ideeën; hun antwoordverdelingen liggen niet ver uit elkaar. Bij het antwoord 'Anders, namelijk...' werd vaak de optie zon op daken genoemd. Inwoners verwachten dat daar een groot deel van de energie die benodigd is kan worden opgewekt.

**Welke manier van energieopwekking heeft jouw voorkeur?
(kies max. 2 opties)(Inwoners tot en met 40 jaar)**

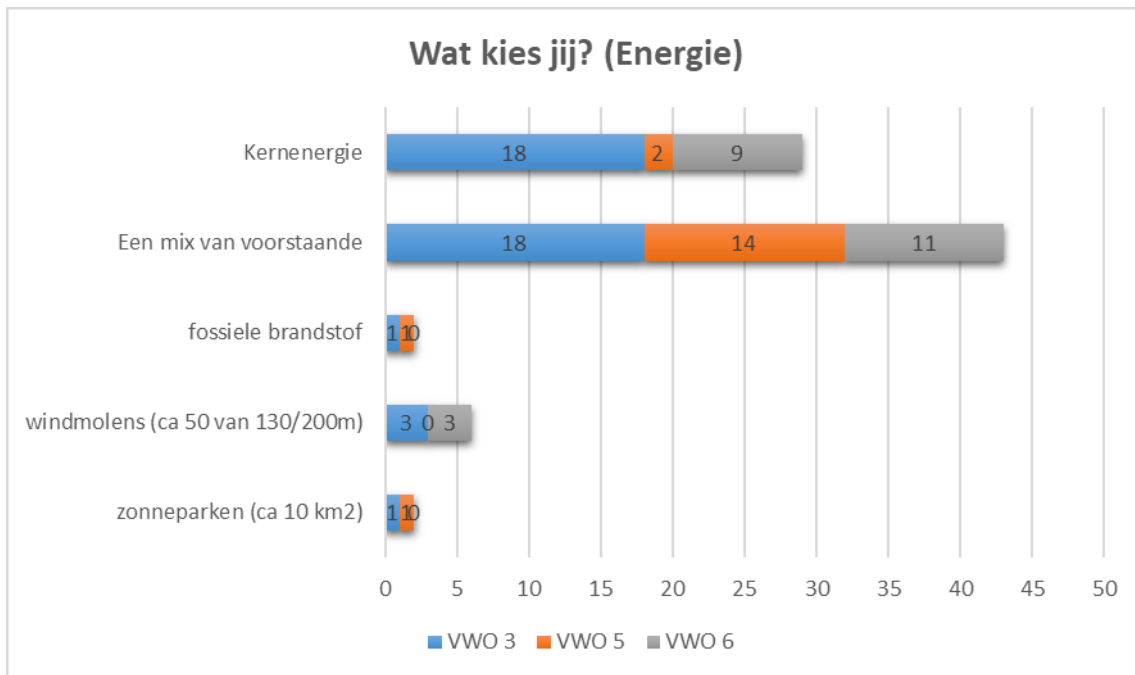
- Vele kleine zonneparken
- Een beperkt aantal grote zonneparken
- Windmolens in een lijnopstelling, bijvoorbeeld langs de snelweg
- Windmolens bij agrarische bedrijven
- Anders, namelijk...

**Welke manier van energieopwekking heeft jouw voorkeur?
(kies max. 2 opties)(Inwoners van 41 jaar en ouder)**

- Vele kleine zonneparken
- Een beperkt aantal grote zonneparken
- Windmolens in een lijnopstelling, bijvoorbeeld langs de snelweg
- Windmolens bij agrarische bedrijven
- Anders, namelijk...

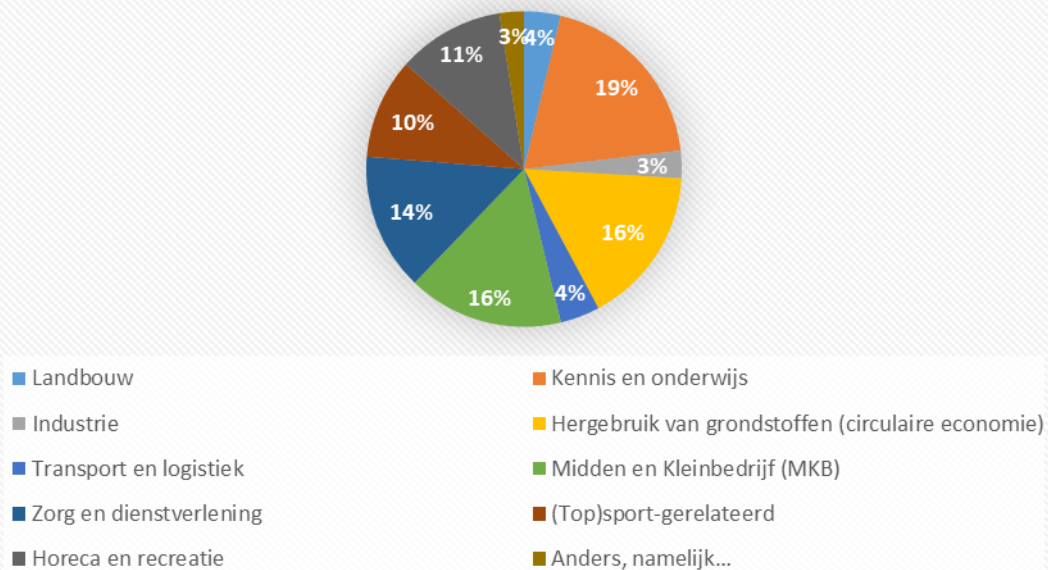
De leerlingen van het Bornego kregen een paar andere antwoordopties voorgelegd. Zij kozen het meeste voor een mix van energiebronnen. Daarna was de optie kernenergie favoriet.

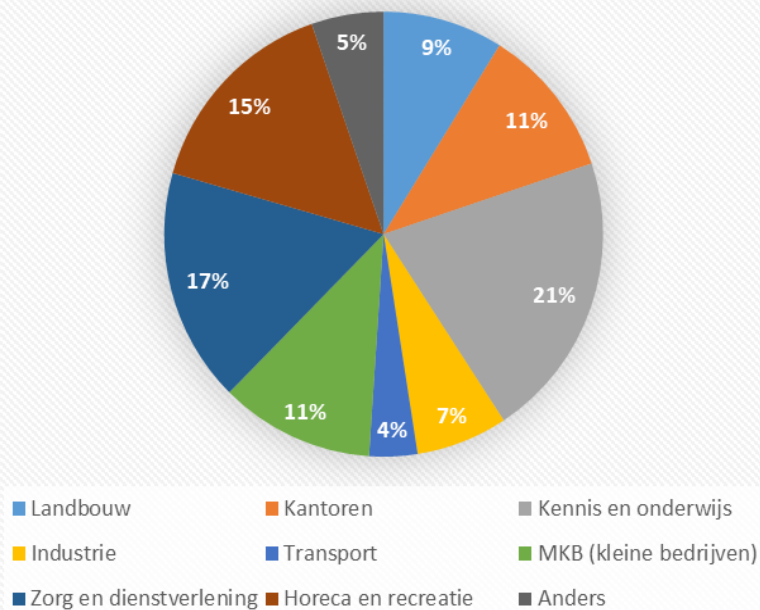
Bedrijvigheid

Aan zowel de respondenten van de enquête als de leerlingen van het Bornego is gevraagd welke bedrijvigheid hen het meeste aansprak. Hier blijkt wel wat verschil in te zitten. De top drie in de enquête bestaat uit Kennis en onderwijs, Hergebruik van grondstoffen (was geen antwoordoptie in de gastlessen) en MKB. Op het Bornego bestaat de top drie uit Kennis en onderwijs, Zorg en dienstverlening en Horeca.

Welk type bedrijvigheid moet de gemeente Heerenveen volgens jou stimuleren en naar Heerenveen proberen te halen? (kies max. 3 opties)

Wat lijkt jou belangrijke bedrijvigheid voor Heerenveen? (leerlingen Bornego)

Open vragen

Er zijn twee open vragen gesteld aan de inwoners. De antwoorden hierop zijn in twee bijlagen opgenomen. Onderstaand zijn de highlights samengevat.

Wat zou je willen veranderen om je woonplaats te verbeteren?

Het onderwerp dat bij deze vraag het vaakst naar voren kwam is het centrum van Heerenveen. Inwoners zien graag dat de uitstraling en de leegstand worden aangepakt. Ook meer groen in het centrum, maar ook in andere wijken en dorpen werd vaak genoemd. Inwoners zien graag dat bermen worden ingezaaid met een bloemenmengsel om de biodiversiteit te bevorderen.

Verkeer is ook een onderwerp dat leeft. Een aantal inwoners geeft aan dat de infrastructuur van Heerenveen moet worden aangepakt. De invalswegen moeten beter en het centrum moet juist meer verkeersluw worden. Een aantal inwoners noemt ook de verkeersveiligheid in de dorpen. Op sommige plaatsen wil men graag een fietspad langs de doorgaande weg of een langere snelheid op de doorgaande weg.

Zie jij jezelf wonen en/of werken in de gemeente Heerenveen in 2040? Waarom wel? Waarom niet?

Inwoners zijn over het algemeen positief over de gemeente en blijven er graag wonen. Ze geven aan dat er genoeg voorzieningen zijn en de centrale locatie wordt gewaardeerd. Ook is men blij met de rustige groene omgeving. Wel geven inwoners aan dat het centrum van Heerenveen de komende jaren echt een upgrade nodig heeft.

Wat betreft werken zijn inwoners minder stellig. Hierbij voelen zij zich minder gebonden aan de gemeente zelf, maar is een leuke baan belangrijker. Voor sommigen is er te weinig hoogwaardige werkgelegenheid.

BIJLAGE 1 Open vraag: Wat zou je willen veranderen ok jouw woonplaats te verbeteren?

Wat zou je willen veranderen om jouw woonplaats te verbeteren?	Wat is je leeftijd?	Waar woon je?
-	46-50	De Knipe
Wat ik zou willen dat de gemeente verandert: hinder van de snelweg verminderen.Zelf veranderen begint voor mij bij verduurzamen van mijn woning.	31-35	Terband
Meer betaalbare huurwoningen voor de jongeren	46-50	Jubbega
Wat voetpaden waren uitsluitend weer als voetpaden te gebruiken. Fietsen, brommers en scooters verbieden. Het is toch idioot dat je als voetganger opzij moet springen om een wielrenner of gemotoriseerde idioot door te laten.	ouder dan 75	De Greiden
Volledig grondgebonden landbouw, bij voorkeur biologisch	41-45	De Knipe
-	61-65	Skoatterwâld
Centrum	46-50	Heerenveen-Noord
Er zou in de openbare ruimte meer groen moeten zijn, waarbij er ook ruimte is voor natuur die zich zonder (of met minimale) bemoeienis van de mens kan ontwikkelen. Het overbodig snoeien of kappen richt veel schade aan.	51-55	Heerenveen-Noord
Bij vraag 2 staat de optie groter bouwen en woningen geschikt maken voor mantelzorg. Ik denk niet dat dat de beste optie is. Ik denk dat je meer hofjes moet bouwen, waarin ouderen min of meer zelfstandig wonen (het is immers een hele individualistische en zelfstandige generatie), waar je kunt gaan wonen als je nog veel zelf kunt, maar waar je ook kunt blijven wonen als je wel behoeftig wordt. Je woont dan dicht bij elkaar, gezamenlijke tuin en wat andere ruimten gezamenlijk, bijvoorbeeld 1 grote gemeenschappelijke keuken/multifunctionele ruimte voor de gezelligheid maar ook om de maaltijden te maken voor hen die dat niet meer kunnen (maar ook nog individueel kleine keukens), gezamenlijke logeerruimtes e.d. die je kunt reserveren/waar je gedeeld gebruik van kunt maken en tegelijk een stukje privacy, eigen woonkamer, slaapkamer, badkamer, keukentje, niet te groot. Tegen de vereenzaming en je kunt elkaar helpen. De zorg kan snel van huisje naar huisje, indien nodig, maar ook de fitte buurman/buurvrouw kan soms even helpen. Hofjes idee, voor iedereen een klein eigen tuintje aan de buitenkant (privacy) met schuurtje voor de fietsen (want ook dat doen ouderen nog). Binnen een gezamenlijke tuin. Tevens voor de jeugd: Bouw kleiner, tiny huisjes of andere kleine woonvormen waarin je niet op flat zit, wel een klein tuintje oid hebt. Er wordt veel groot/groter gebouwd, maar daar help je de woningmarkt niet mee uit het slop. Zorg dat starters ook ergens terecht kunnen en dan niet alleen in Tjallleberd, maar ook in Heerenveen. Tiny, milieuvriendelijke bouw. Of een mengvorm. Laat jeugd ergens wonen en als tegenprestatie de ouderen helpen. Bouw dus niet groter/groter/groter, maar vooral kleiner/klener/klener met meer oog voor de ouderen en de jongeren.	51-55	Skoatterwâld
Geen bruggen of extra sporthal maar wegen fietspaden en voetpaden verbeteren na langdurig achterstallig onderhoudHet centrum verkeersvrij maken dus geen fietsen ezv alles wandelgebiedPalen en parkeerapparaten vervangen zodat mensen die bv betaald hebben geen bekeuringen krijgen en het centrum na 1200 uur ook afgesloten isAllemaal achterstallig onderhoud	61-65	Heerenveen-Centrum
-	66-70	Hoornsterzwaag

Dat de mensen waar ze wonen de boel wat meer opruimen en de tuinen in orde maken zou een mooi gezicht zijn voor de mensen die het netjes om de deur hebben	66-70	Jubbega
Investeren in de beleving/herkenbaarheid van toegangswegen en behoud/versterken van doorlopende groenstructuren in Heerenveen.	46-50	Heerenveen-Midden
Betere fietspaden	36-40	Skoatterwâld
-	51-55	Heerenveen-Noord
De infrastructuur voor voet en fietsgangers	31-35	Skoatterwâld
De nieuwbouwwijk skoaterwald uitbreiden met supermarkt voorziening, verbetering omgeving thialf (gebruik station ter plaatse bij evenementen, + aanleg sportvelden rond thialf)	41-45	Nijehaske
Meer ondersteuning van de lokale bedrijven, zodat de ondernemers in Heerenveen gesteund worden door elkaar en door de inwoners van heerenveen	36-40	De Greiden
Minder boom kap ook in oranje woud.	36-40	De Akkers
Te veel om op te noemen	31-35	Heerenveen-Noord
Minder verkeer door straat	41-45	Oudeschoot
centrum aantrekkelijk(er) maken	56-60	Oranjewoud
Minder verkeers lawaai.Handhaven van autos motoren met veel te veel decibels.Daar doet de politie niks aan.	61-65	Nijehaske
Meer betaalbare sociale woningbouw	66-70	De Akkers
(Huur)woningen maximaal vergroenen. (Zonnepanelen), Isolatie, meer groene tuinen en bomen, Geen aardgas. Alleen groene energie.Oude slechte woningen vervangen door nieuwe duurzame woningen. industrie aan de rand van de gemeente. Ook druk bezochte locaties zorgen voor goede aan- en afvoer verkeer.	46-50	De Akkers
Meer gevarieerd groen en andere warmtewerende maatregelen	41-45	Heerenveen-Centrum
Meer biologische landbouw in plaats van grootschalige landbouw.	61-65	Oudehorne
Het centrum van Akkrum mag wel wat gezelliger en autoluw. Er is een mooie randweg, dus het verkeer kan daar prima langs. Maar ik geloof dat daar ook al aan wordt gewerkt.	26-30	Akkrum
Meer goedkope woningen voor minima senioren	61-65	De Greiden
Groener centrum en meer ruimte voor water	46-50	Oranjewoud
Niets. Wel basisschool houden	71-75	Jubbega
Initiatieven in buurten toejuichen. Ruimte voor de jeugd. Beter samscholen in de openheid en gecontroleerd.	51-55	Jubbega
Verbod op houtkachels	56-60	De Heide
Meer betaalbare woningen. Spreiding supermarkten ook naar skoaterwald. Appartementbouw in centrum.	51-55	De Akkers
infra structuur in en rond Heerenveen, de wegen zijn erg verouderd en dienen vervangen te worden. Toegangswegen van en naar Heerenveen moeten worden aangepast. Omdat er dagelijks file ontstaat. Bij sportevenementen is dit nog erger. In de wijken dient meer groen langs de wegen geplant te worden.	36-40	De Akkers
Aantrekkelijkere toegangswegen het centrum in, als ook het dorp in vanaf de A7 A32.Upgrade van de aantrekkingskracht van het Fok als vaarverbinding en belevingsroute. Idee is daarbij om geen asfalt toe te passen (hierdoor neemt de snelheid van auto's daar toe). Nu een stenen lijn terwijl dat een toegangsweg is van het dorp wat aantrekkelijk zou moeten zijn.	26-30	Heerenveen-Noord
Aandacht voor het autoluw maken	66-70	Akkrum

-	31-35	De Greiden
Meer aandacht voor het fietsverkeer, en dan met name het fietsverkeer van en naar de scholen, zonder dat dit veel aanpassingen vergt op verkeersniveau rotondes etc. Verkeerslichten kunnen zonder veel geld op voorkeur van fietsers worden ingesteld. Bepaalde fietsroutes naar scholen zijn eenvoudig ten voordele van fietsers aan te passen.	61-65	Heerenveen-Midden
Betere spreiding van sociale huurwoningen, dus in alle wijken en de toewijzing er van. Nu gaan sommige wijken achteruit qua leefbaarheid door clusteren van te veel kwetsbare mensen, mensen met laag inkomen, met migratie achtergrond of statushouders. In deze sociale huurwijken is in de afgelopen jaren pas echt wat gevraagd van de burgers als het gaat om intergratie.	46-50	De Akkers
OV uitbreiding. De bereikbaarheid voor iedereen. Als men ov wil stimuleren moet er ook mogelijkheden daartoe zijn. Als er mensen met de trein naar Heerenveen willen komen is alleen het centrum goed bereikbaar. Laat zien wat Heerenveen nog meer heeft! Bv museum Belvédère! Niet te komen met ov. Heerenveen wordt te uitgebreid om zonder ov te zijn.	56-60	Skoatterwâld
het winkelcentrum aantrekkelijk maken. Makkelijke vergunningen voor bedrijven waardoor deze kunnen blijven investeren en dus goed voor werkgelegenheid. Vrij parkeren in mensen naar het centrum te laten komen ipv alles online kopen	36-40	Skoatterwâld
Voor de economische groei inclusief het behoud van winkels is het belangrijk voor Heerenveen om als stad aantrekkelijk te zijn en ook te blijven. Een van de veranderingen die zou kunnen worden doorgevoerd om de stad aantrekkelijker te maken is bijvoorbeeld een haven aanleggen of het station een keer een degelijk uiterlijk te geven. Oftewel, het gedeelte rondom het station-centrum moet beter ingericht worden. Arriva parkeerterrein opheffen en daar een haventje maken zou een publiek trekken dat een hoger bestedingsinkomen heeft en zo zouden de winkels in Heerenveen een betere overlevingskans hebben. Een bepaalde grandeur is bij Heerenveen missend en hebben steden zoals Sneek en Leeuwarden wel.	26-30	Heerenveen-Centrum
-	31-35	Skoatterwâld
Een café (dat gewaardeerd wordt door de lokale bewoners)	46-50	Katlijk
Meer groen, minder hangjongeren	18-25	Nijehaske
Beter onderhouden voetpaden en wegen in woonwijken	36-40	De Greiden
Van het aardgas af	41-45	De Greiden
Meer woningaanbod voor starters/lage inkomens die nu tussen wal en schip raken.	26-30	Nieuwehorne
Van het aardgas af	41-45	De Greiden
Ik zou de volgende veranderingen zien:- Veel groen in het centrum - Verkeersluw maken van het centrum dus zo weinig verkeer meer toelaten en juist het fietsen promoten - Daarbij goede voorzieningen treffen voor parkeren in combinatie met kleine transferiums bij de invalswegen van Heerenveen met vervoer naar het centrum.- Mogelijkheden creëren voor het vervoeren van goederen bij logistieke centra bij de invalswegen van Heerenveen om de bedrijven in het Centrum van Heerenveen te bevoorraden.- Culturele voorzieningen behouden of eventueel uitbreiden met een groot Cultureel Centrum in samenwerking met de huidige culturele organisaties- Voorzieningen voor de ouderen in het centrum denk hierbij aan leuke ontmoetingsplaatsen- Sportvoorzieningen voor de breedtesport uitbreiden denk hierbij aan de jongeren.	61-65	Oudeschoot

parkeren in centrum - in de parkeergarage, niet er bovenop zoals vaak in het weekend nu het geval is	66-70	Heerenveen-Centrum
Mooiere uitstraling, met groen, verlichting oude gebouwen. Vrijliggende fietspaden.	46-50	Oudeschoot
(Her)inrichting van het centrum groener maken doorvaart realiseren.	66-70	Heerenveen-Noord
Meer aandacht voor fatsoenlijk betaalde banen voor laag opgeleide inwoners. Dus geen postbode als zzp-er. Werk aan het behoud van de stilte, de rust en de ruimte	56-60	Oudehorne
verbod op landbouwgif op bollenvelden in de nabijheid van woningen. Onderzoek heeft uitgewezen dat met name het gif dat in deze sector gebruikt wordt woningen binnendringt(pesticiden). Ook daalt dit gif neer in tuinen en zijn sporen van pesticiden terug te vinden in fruit en groenten uit de tuinen. Slecht dat hier geen gemeentelijk en landelijk beleid voor is, die deze schadelijk en nutteloze teelt aan banden legt.	56-60	Bontebok
Meer voorzieningen in de wijken, beter openbaar vervoer, levensloopbestendige woningen bouwen en uitbreiding IBF terrein voor meer werkgelegenheid.	41-45	Skoatterwâld
-	51-55	Mildam
Een Groot of een aantal kleine zonneparken (bijv. Langs de snelweg) om huishouden te kunnen voorzien van groene stroom. Mensen bewuster maken van het belang van groen (per zoveel vierkante meter een boom/ fruitboom planten voor meer bio diversiteit, fruit, samenkost en natuurlijk schaduw in de hete zomers.Vlinderstruiken in de borders, meer voedsel vlinders en bijen Auto's ontmoedigen, meer drempels zodat je gedwongen word om rustig te rijden en minder groot verkeer door de straat.	26-30	Oudeschoot
Grachten/wateren bruisender maken, meer recreatie, amusement	46-50	De Akkers
Lagere snelheid doorgaand weg binnen de bebouwde kom	41-45	Mildam
In Aldeboarn meer parkeer voorzieningen en daardoor meer autovrije zones langs de Boarne , meer onderhoud en herstel aan groenvoorziening langs het water gebeurt minimaal en de kade ziet er vreselijk onverzorgd uit met dood gras en veel kale plekken , leuke bankjes/ picknick tafels langs het water en de kade gezelliger en aantrekkelijker maken , meer toezicht op verpaupering van diverse woningen en verwaarlozing van tuinen en straten , honden uitlaat gebieden waar honden los mogen , bewoners langs de Boarne mogelijkheid bieden tot het aankopen van een stuk kade / berm en of lig plek eigen boot .Meer winkeltjes , snackbar , enz enz .	51-55	Aldeboarn
De veiligheid dmv betere verlichting en winkelcentrum verbeteren	61-65	Heerenveen-Centrum
In mijn dorp is het op de doorgaande weg veel te druk.Er moet een rondweg om het dorp komen.En de supermarkt moet buiten het dorp staan.Bij de supermarkt is het met al die auto s levensgevaarlijk.	ouder dan 75	Nieuwehorne
Vooraf vernieuwen van oude huizen, en wegen veranderen om zo het centrum te ontlasten. Ook zou voorrang voor fietsers ingesteld moeten worden, zodat kinderen veilig naar school kunnen fietsen	31-35	Skoatterwâld
De supermarkten verplaatsen naar buiten het centrum.	31-35	Heerenveen-Noord
Zo veel mogelijk gasloos en zonnepanelen voor koop- én huurwoningen. Supermarkt zonder overbodig verpakkingsmateriaal. Zo veel mogelijk groen.	56-60	Heerenveen-Centrum

snellere uitvalswegen en doorstromingen van het verkeer minder verkeersdrempels en desnoods meer rotonde's gratis of goedkoper parkeren meer groen en netter onderhouden minder leegstand van de winkelpanden in het grote centrum, Leegstand levert niks op dus de verhuurder moet de huur verlagen, desnoods tijdelijk, dan trek je kleine en/of beginnende winkeliers aan, en dat weer winkelend publiek en daar profiteert iedereen van.	46-50	De Greiden
Gezelliger centrum, supermarkten meer verdelen over de wijken, behoud monumentale/historische panden.	56-60	Heerenveen-Midden
meer aandacht voor de fietser	56-60	De Akkers
-	66-70	Mildam
Energie neutraal worden op lokaal niveau	51-55	Nieuwehorne
Verzorging/ onderhoud openbare ruimte in diverse wijken. Woonwijk centrum (rond st Jozefschool en verder daar om heen) heeft echt aandacht nodig. Er wordt hard gereden (o.a badweg), weinig speelruimte, geen groen en de wijk ziet er onverzorgd uit, trottoirs zijn slecht toegankelijk tussen de veiling en het centrum)	36-40	Heerenveen-Centrum
Sommige wegen asfalteren ipv klinkerwegen. Minder onderhoud en kostenbesparing. Voor fietspaden zelfde of betonnen platen	26-30	Heerenveen-Midden
Mooier en verzorgende groen en bermen h	56-60	Heerenveen-Noord
-	26-30	Akkrum
Alles	71-75	Heerenveen-Centrum
-	51-55	Heerenveen-Centrum
Fietsers voorrang geven bij rotondes zoals bijvoorbeeld in gemeente Steenwijk. Goed voor de veiligheid en hard rijden ontmoedigen. Fietsen t.o.v. autorijden bevoorrechten door meer voorrang, ruime fietspaden, goede infrastructuur voor fietsers en autorijden voor kleine stukjes in Heerenveen zoveel mogelijk ontmoedigen. Goed voor milieu, gezondheid van de burger en veiligheid.	51-55	De Heide
Dat de bermen (nog) meer bloemrijk worden gezaaid en minder worden gemaaid. Dat er goede wandelpaden komen ook in de nieuwbouwwijken, bijvoorbeeld naast fietspaden. Maar ook dat de bestaande wandelpaden worden bijgehouden/onderhouden (oude wandelpaden lopen scheef/steken tegels uit etc) Dat er goede fietsvoorzieningen zijn, zoals fietspaden, fietsparkeerplekken, fietsoplaadpunten etc. Dat er meer verlichting uit gaat 's nachts of op dim-stand, denk aan lantaarnpalen, reclame borden etc. Meer groen in de winkel en wijk centra.	31-35	De Knipe
Het volk	26-30	Heerenveen-Centrum
Terugdringen van verkeerslawaaï. De geluidsbelasting in grote delen van Akkrum is te hoog. Zowel de snelweg maar ook de luchtvaart zijn hier schuldig aan. Gelukkig werkt de verlaging naar 100 km mee voor lawaai en luchtkwaliteit. Maar een stevig nee tegen opening Lelystad Airport is zeer gewenst. Nu al overstijgt vliegtuigherrie die van het wegverkeer, als de laagvliegroutes vanuit Lelystad er komen is de rust helemaal verleden tijd in de Gemeente Heerenveen.	66-70	Akkrum
Invoeren blauwe zone van maximaal 1 uur op de parkeer plaatsen in het centrum	71-75	Nijehaske
Meer speelplekken voor de kinderen in de wijk. Het voor kleine ondernemers makkelijker en goedkoper maken om te starten. Vooral centrum loopt leeg.	36-40	De Greiden

Veel meer oog voor een gezonde omgeving, dus meer ruimte voor fietsers, ontmoediging van auto's (veel te veel parkeermogelijkheden momenteel), meer groen dat bovendien niet constant gesnoeid wordt en veel meer opwekking van hernieuwbare energie.	36-40	Nijehaske
Meer woningen bouwen. Ook huur.ja	61-65	Oudehorne
-	31-35	Heerenveen-Noord
-	56-60	Heerenveen-Noord
Verbetering van onderhoud aan gras en groen en de kade en meer groen en kleur in het dorp , verfraaiing van de weg langs de Boarne minder auto's of in de zomer autovrij meer bankjes en of zit gelegenheden langs het water tijdens vaar en toeristenseizoen	51-55	Aldeboarn
Fiets- en voetpaden	46-50	De Greiden
Meer handhaving bij voetbalwedstrijden, opruimen hondepoep, verkeersovertredingen	61-65	Heerenveen-Centrum
Recreatie	36-40	Skoatterwâld
Parkeerbeleid. Niet betalen!	66-70	Heerenveen-Noord
Het winkelcentrum en de bereikbaarheid. Ik zou willen voorstellen dat de gemeente bijvoorbeeld een gemeentelijke verordening heeft waarin het wordt verboden om als vastgoedbeheerder winkelruimte te bezitten. Hiermee kan de gemeente kleine ondernemers bijvoorbeeld stimuleren om detailhandel te bedrijven zonder torenhoge huurlasten.	56-60	De Greiden
Herinrichting van het centrum (voorbeeld Drachten).100 km/u permanent op A32 + stil asfalt Supermarkt in Skoatterwald.	46-50	Oranjewoud
Als eerste ben ik erg positief over de gemeente. Het voortdurende gesprek met de burgers spreekt aan. Het Fries mag wat een prominentere plek. Soms zou ik wat meer voorlichting willen over de mogelijkheden die er zijn danwel problemen die spelen. Is er de sociaal-economische ongelijkheid groter of kleiner dan het landelijk gemiddelde? Is de duurzaam opgewekte stroom veel of weinig en waar zitten de knelpunten? Hoe kunnen we als buurt/individu bijdragen aan biodiversiteit?	36-40	De Heide
Parkeerbeleid	51-55	Oranjewoud
Supermarkt in Skoatterwald	71-75	Skoatterwâld
Wegen infrastructuur. Een kleine opstopping in het verkeer en heel Heerenveen zit vast. Ook voetbalwedstrijden zijn hier vaak oorzaak van.	36-40	Skoatterwâld
Parkeerplaatsen	36-40	De Akkers
Een beter milieu begint bij mijzelf. Ik wil mijzelf blijven ontwikkelen. Stilstand is achteruitgang	31-35	Aldeboarn
-	46-50	Heerenveen-Centrum
In het centrum van Heerenveen is vrij veel verkeersdruk van auto's.Dit veroorzaakt toch best wel een continue geluid die tot overlast leidt.Het zou fijn zijn als er maatregelen worden genomen om die geluidsoverlast te verminderen.	61-65	Heerenveen-Centrum
Bestemming van lege kantoorpanden of winkelpanden in het centrum wijzigen Centrum compacter makenNet als vroeger meer woningen in het centrum Al jaren is het gebied tussen de Veldschans en het Abe Lenstra stadion in ontwikkeling ..maak het project afbouw woonhuizen... en/of appartementen ... dichtbij het centrum	51-55	Heerenveen-Midden
Veel groen	18-25	De Greiden

Minder geld naar Thialf en SC (vrouwen). Meer geld naar mensen die van een minimum inkomen moeten rondkomen.	61-65	Heerenveen-Centrum
aantrekkelijke buitenruimtes, zoals speelplekken of groenstroken. Levendig centrum, verkleinen van winkelgebied, Heerenveen aantrekkelijker maken voor toerisme in Friesland. Veiligere fietspaden rondom het centrum, vooral op de Van Kleffenslaan en Nieuwstraat zijn vaak gevaarlijke situaties voor fietsers.	31-35	Heerenveen-Centrum
Stoppen met het bouwen van al die kantoorpanden en al die nieuwe woningen. Maak heerenveen groener en het centrum karakteristieker nu is er gewoon geen centrum.	51-55	De Heide
centrum van heerenveen optimaliseren, er staan nu zoveel winkelpanden leeg. het is niet leuk winkelen.	26-30	De Greiden
Lawaai-evenementen beperken, controleren van geluidsniveau, vooral bas en slagwerk gedreun. Deze evenementen zover mogelijk uit de bebouwde kom houden en niet op plaatsen waar het geluid versterkt wordt door hoge gebouwen. Zuiniger met openbare verlichting.	71-75	Heerenveen-Noord
-	51-55	Heerenveen-Noord
Afschaffen van Heerenveen sportstad zodat mijn dorp ook geld krijgt voor het leefbaar houden ervan. Het is een utopie om op kosten van de burgers in de dorpen topsport te blijven sponsoren zoals nu weer geld pompen in Thialf terwijl er de voorzieningen in het dorp door de burger zelf moeten worden opgebracht zoals een bibliotheek die gezien de sortering beter dicht kan omdat Heerenveen alles opeist. Kortom kom van dat idiote sportstad gedoe af en bouw gewoon ook weer een zwembad wat voor iedere burger is te gebruiken en niet zoals nu op die idiote tijden. Bewegen is toch goed voor een ieder doe er dan ook wat mee voor de belasting betalende burger.	66-70	Jubbega
snelheid centrum overal terug brengen naar 30 km per uur. meer snelheid controles vooral van motors	46-50	Heerenveen-Centrum
Geen idee.	56-60	Oranjewoud
in combinatie met vraag 4: om de leefomgeving gezonder te maken. Een combinatie van moestuin en onderwijs en dan ook verwerken van het voedsel. Dit kan ook gecombineerd worden met het koken met restjes, voedsel zelf langer houdbaar maken. Dus breed aanpakken, door meerdere disciplines te combineren, bijvoorbeeld ook de wijkvereniging en voedselbank erbij met een keuken vanuit MindUp (uiteraard zijn andere combinaties ook mogelijk)	51-55	Nijehaske
Met name de verkeersveiligheid.	46-50	Tjalleberd
verbeteren biodiversiteit, drastische aanpassingen aan intensieve veeteelt, chemische akkerbouw en bollenteelt.	41-45	Jubbega
De mindset om vast te houden aan het "oude" ideaal wat betreft de inrichting en gebruik van het centrum. Voorbeelden: Behoud de winkels die er toe doen voor de burgers en investeer in woongelegenheid waar de panden nu leeg staan. Vergroot de afmeergelegenheid in het centrum voor recreatievaart en zorg voor pendeldienst elektrisch aangestuurd van en naar het centrum.	46-50	Skoatterwâld

Bijlage 2 Open vraag: Zie jij jezelf in 2040 wonen en/of werken in de gemeente Heerenveen? Waarom wel, waarom niet?

Zie jij jezelf in 2040 wonen en/of werken in de gemeente Heerenveen? Waarom wel, waarom niet?	Wat is je leeftijd?	Waar woon je?
No 10	No 12	No 13
-	46-50	De Knipe
Ja, woont er op dit moment prettig, goede voorzieningen. Neem aan dat dit blijft.	31-35	Terband
Ja omdat alle voorzieningen aanwezig zijn	46-50	Jubbega
Jawel	ouder dan 75	De Greiden
Nee, dan hoop ik ergens een boerderijtje in Zuid-Frankrijk te hebben. Heerenveen is aardig, heeft torenhoge ambities, maar is niet meer of minder dan een provinciedorp met een matige uitstraling en niet de bevolking om er echt wat van te maken.	41-45	De Knipe
-	61-65	Skoatterwâld
Ja , heerlijk wonen	46-50	Heerenveen-Noord
Jazeker, omdat mijn roots hier liggen en Heerenveen een goede naam heeft.	51-55	Heerenveen-Noord
Ja, een heerlijke groene gemeente. De belangrijkste overwegingen daarin zijn: Heb ik hier werk? De tweede overweging: Wonen mijn kinderen en wie weet kleinkinderen in de buurt. Tegen die tijd ben ik ouder en zal ook meespelen of hier juiste huisvesting voor ouderen is. Ik hoef niet heel mijn leven in een groot gezinshuis te wonen als mijn kinderen de deur uit zijn. Dus graag prettig wonen, niet te groot, maar wel met aandacht voor de juiste woonvorm. Mocht de woningnood zo erg zijn dat mijn kinderen dan nog steeds thuis wonen (je weet maar nooit) dan heb ik waarschijnlijk inmiddels mijn huis gesplitst zodat ze hun eigen stukje hebben, maar eigenlijk lijkt me dat niet echt gezond om zo dicht op elkaar te blijven wonen. Dus: om de doorstroming te stimuleren moeten er woonvormen komen waarin zij kunnen starten en waarnaar ouderen door kunnen stromen.	51-55	Skoatterwâld
Als deze gemeente meer naar zijn inwoners gaat kijken en minder naar horeca cq sportstad.... Ja	61-65	Heerenveen-Centrum
-	66-70	Hoornsterzwaag
Wij wonen in een levensloop bestendige woning en hebben het best naar ons zin	66-70	Jubbega
wonen wel, werken niet. Er is weinig hoogwaardige werkgelegenheid.	46-50	Heerenveen-Midden
Ja. Heerenveen heeft alles. Goede scholen. Topsport klimaat. Veel groen. Veel water.	36-40	Skoatterwâld
Nee, pensioen	51-55	Heerenveen-Noord
Heerenveen is heel mooi gelegen, en een mooie uitvalsbasis. Ik zou er best willen blijven wonen. Maar moet ook aan aan het werk geraken dan.	31-35	Skoatterwâld
ja, woon prima, voorzieningen in orde etc.	41-45	Nijehaske
Jawel mits er genoeg werkplekken zijn en of worden gecreëerd bijvoorbeeld in de detailhandel of zorgsector	36-40	De Greiden
Ja maar dan waarschijnlijk wel liever in een buurdorp. Mee ruimte en hopelijk minder betutteling.	36-40	De Akkers
Nee tegen die tijd woon ik hopelijk in het zuiden van het land ivm de sport van onze oudste dochter	31-35	Heerenveen-Noord

Waarschijnlijk wel. Prima woonplaats.	41-45	Oudeschoot
jazeker goede woonomgeving inclusief recreatie-en ontspanningsmogelijkheden en goede opties voor wonen voor senioren	56-60	Oranjewoud
Woon er al.	61-65	Nijehaske
Dan ben ik 89!	66-70	De Akkers
Ja, Ik zie Heerenveen als een hele fijne gemeente om in te wonen en werken. Veelal gemoedelijke sfeer, Veel faciliteiten, veel bedrijvigheid. Ik voel me hier goed thuis.	46-50	De Akkers
Ja. Voor werk alleen snel en betrouwbaar internet noodzakelijk dus dat kan op veel plekken. Iets meer afstand tot bureaus zou wenselijk zijn, zonder 5 ton te hoeven betalen.	41-45	Heerenveen-Centrum
Jawel. Mooie gemeente met veel mogelijkheden om een eigen keuze te maken om te wonen .	61-65	Oudehorne
Ja, Akkrum is een actief en gezellig dorp en voorzieningen zijn dichtbij.	26-30	Akkrum
Als ik dan nog leef: ja. Zou niet weten waar ik buiten Heerenveen zou moeten wonen, ook al is Heerenveen geen gezellige woonplaats..	61-65	De Greiden
Jazeker	46-50	Oranjewoud
Jazeker, het woont er goed	71-75	Jubbega
Jazeker.....geen reden om elders te gaan wonen. Ben over het algemeen tevreden over de gemeente en zijn voorzieningen.	51-55	Jubbega
Ja graag, zeker als de lucht schoon is	56-60	De Heide
Ja. Sportfaciliteiten, recreatiegebied, ruimte	51-55	De Akkers
Ja, Heerenveen ligt centraal gelegen en vrienden en familie wonen hier.	36-40	De Akkers
Jazeker. We hebben een mooie plek in de mooiste wijk van Heerenveen (Noord). Veel groen en mooie diverse bebouwing van kwaliteit (jaren 30).	26-30	Heerenveen-Noord
Zeker. Ik woon hier prima	66-70	Akkrum
Heerenveen	31-35	De Greiden
Wonen wel, maar werken niet	61-65	Heerenveen-Midden
-	46-50	De Akkers
Geen idee.	56-60	Skoatterwâld
jahoor zeker.. worden veel dingen georganiseerd en is over het algemeen gezellig.. alleen jammer dat het centrum zo leegloopt.	36-40	Skoatterwâld
Nee, niet als Heerenveen niks doet aan de omgeving in het centrum en station. Het centrum wordt steeds leger en de winkels die erin komen zijn vaak niet van lange duur of richten zich op het lager segment. Het is voor een stad als Heerenveen essentieel dat het een stad blijft met gemengde inkomens.	26-30	Heerenveen-Centrum
-	31-35	Skoatterwâld
Wonen - het buitengebied is prachtig. Het centrum van Heerenveen heeft nog heel veel werk nodig om het aantrekkelijk te maken.	46-50	Katlijk
Ja mensen zijn prettig. Wijken soms iets te gemixt met sociale huur en middenstand	18-25	Nijehaske
Ja woon er en geen reden om weg te gaan	36-40	De Greiden
Ik weet niet wat mijn toekomst brengt. Gasboringen rondom maken het niet aangenamer. Verder fijne groener gemeente	41-45	De Greiden
Ja, mooie gemeente.	26-30	Nieuwehorne
Ik weet niet wat mijn toekomst brengt. Het is een mooie gemeente	41-45	De Greiden
Dat zeker wel maar de aanbevelingen die ik bovenstaand heb aangegeven zullen daar zeker een bijdrage aanleveren als ik nog woongenot heb in Heerenveen	61-65	Oudeschoot

in goede gezondheid zou ik er nog wel wonen (80-90'er) - werken niet meer	66-70	Heerenveen-Centrum
Ja, want ik woon er al.	46-50	Oudeschoot
Heb het prima naar mijn zin	66-70	Heerenveen-Noord
De kans is groot dat ik dan nog woon. Heerenveen ligt mooi centraal in het noorden tussen Zwolle, Sneek Leeuwarden en Groningen. De randstad is 60 minuten weg en de omgeving mooi. Meren, bossen en open landschap zijn vlakbij.	56-60	Oudehorne
Wel wonen, gelet op leeftijd niet meer werken.	56-60	Bontebok
Ja, ik woon graag in een plaats waar genoeg voorzieningen voor bewoners zijn op het gebied van winkels, sport en cultuur.	41-45	Skoatterwâld
nee pensioen	51-55	Mildam
Op dit moment werk ik met veel plezier in het centrum van Heerenveen en ik hoop dat dat in de toekomst zo blijft	26-30	Oudeschoot
Weet niet of ik dat haal. Ik zou liever weg gaan.	46-50	De Akkers
ja	41-45	Mildam
Wij zullen niet zo gauw hier uit het dorp vertrekken dus bij leven en welzijn is de verwachting dat wij hier nog in de gemeente Heerenveen woonachtig zullen zijn	51-55	Aldeboarn
Wanneer ik dan nog leef in principe wel	61-65	Heerenveen-Centrum
Nee Dan leef ik zeer waarschijnlijk niet meer.	ouder dan 75	Nieuwehorne
Absoluut, ik woon er nog steeds met veel plezier	31-35	Skoatterwâld
Ja ideale plek voor mij	31-35	Heerenveen-Noord
In ons huidige appartement aan de Nieuwstraat, als onze gezondheid het toelaat, we zijn dan tegen de 80. :)	56-60	Heerenveen-Centrum
zeker wel als de voorzieningen die er zijn niet minder of slechter worden of weggaan om welke reden dan ook	46-50	De Greiden
Wonen wel ivm (vrienden) kennissen en centrale ligging. Werken niet vanwege leeftijd (dan 78)	56-60	Heerenveen-Midden
Wonen prima! Werken nee..., aub pensioen..	56-60	De Akkers
-	66-70	Mildam
Nee, met pensioen	51-55	Nieuwehorne
Ja. Ik heb vrienden en familie hier.	36-40	Heerenveen-Centrum
Absoluut	26-30	Heerenveen-Midden
Hoop dat ik er nog woon	56-60	Heerenveen-Noord
Ja	26-30	Akkrum
In deze schrijnende situatie niet!	71-75	Heerenveen-Centrum
Ja, fijne gemeente om in te wonen. Ik woon in centrum. Alle voorzieningen zijn op loopafstand of niet te ver. Treinstation dichtbij. Stad is niet te groot maar voor mij wel groot genoeg. Ik werk buiten Heerenveen, maar als ik in de toekomst in Heerenveen kan werken zou dat ideaal zijn.	51-55	Heerenveen-Centrum
Ja indien de gemeente groen boven beton kiest en gezondheid boven gemakzucht.	51-55	De Heide

Ja, ik woon op een fijne plek met voorzieningen dichtbij. Echter moet er niet te veel worden uitgebreid qua bouw buiten de nu al bestaande bestemmingsplannen en bebouwde kom. We moeten voldoende groene recreatie en agrarische ruimte behouden, voor zowel natuur (weide vogels ed) als voor de mentale gezondheid van de mens, die behoefte heeft aan natuur. Denk hierbij ook aan het vergroten van IBF Heerenveen aan de andere zijde van de snelweg. Mi is aan de 'fonterra' kant nog voldoende ruimte tussen de bestaande bedrijfspanden in.	31-35	De Knipe
In de gemeente misschien wel, maar niet in Heerenveen zelf. Dit omdat ik me niet thuis voel tussen de Heerenveners.	26-30	Heerenveen-Centrum
Onbekend	66-70	Akkrum
-	71-75	Nijehaske
Ben hier geboren en getogen, dus waarschijnlijk wel.	36-40	De Greiden
Nee, we gaan dan waarschijnlijk onze studerende kinderen achterna richting de stad.	36-40	Nijehaske
Wel. Dorpse en gemoedelijk karakter	61-65	Oudehorne
-	31-35	Heerenveen-Noord
-	56-60	Heerenveen-Noord
ja wij vertrekken niet uit de Gemeente Heerenveen	51-55	Aldeboarn
Wel, je kan op de fiets bijna overal naar toe. Op sommige plaatsen is wel verbetering aan foets- en voetpaden nodig.	46-50	De Greiden
Geen idee, mss wel verhuisd of overleden	61-65	Heerenveen-Centrum
Jawis. Heerenveen heeft alles. Ruimte, rust en topsport	36-40	Skoatterwâld
Prima plaats om te wonen in ieder geval.	66-70	Heerenveen-Noord
Jazeker, omdat het naast mijn geboorteplaats ook de gemeente is die momenteel aansluit op wensen van het leven.	56-60	De Greiden
Ja (in Heerenveen). Voldoende mogelijkheden qua wonen, uitgaan, sport, culturele activiteiten en welzijn en zorg, ook voor mijn volgende levensfase (50+).	46-50	Oranjewoud
Voel me er thuis.	36-40	De Heide
Ja omdat mijn partner hier wil blijven. Nee omdat ik dicht bij mijn kinderen zo willen zijn	51-55	Oranjewoud
Ben ik al lang dood.	71-75	Skoatterwâld
Ja, bereikbaarheid.	36-40	Skoatterwâld
Ja daarom	36-40	De Akkers
Ja, ik zie toekomst in het bedrijf waar ik werk	31-35	Aldeboarn
Nee	46-50	Heerenveen-Centrum
Ik zie mij wel wonen / werken in Heerenveen. Het is een prima plek die zich qua woonklimaat positief ontwikkelt.	61-65	Heerenveen-Centrum
Wonen wel, werken waarschijnlijk niet meer	51-55	Heerenveen-Midden
Ja, mits positieve veranderingen. Veel potentie in onder andere vaar"sport" waardoor centrum meer zou kunnen gaan leven	18-25	De Greiden
Ja, ik ben hier geboren en woon hier nog steeds, al 62 jaar.	61-65	Heerenveen-Centrum
Ja, met opgroeiende jonge kinderen zullen wij de komende 20 jaar waarschijnlijk niet van woonplaats veranderen.	31-35	Heerenveen-Centrum
Als de groei zoals die de laatste jaren is geweest zo doorgaat dan zeker niet. Heerenveen worst dan te groot en te massaal.	51-55	De Heide

ja, ik ben niet beslist gebonden aan deze gemeente, maar ik woon er fijn.	26-30	De Greiden
Jaaaaa, als ik dan nog leef.	71-75	Heerenveen-Noord
Ja, Heerenveen past bij mij. Niet de drukte van een grote stad maar wel van alle gemakken voorzien.	51-55	Heerenveen-Noord
Nee, dit is geen gemeente die er is voor de belasting betalende burger.	66-70	Jubbega
niet te weinig technische bedrijven	46-50	Heerenveen-Centrum
Graa. Prachtige gemeente met veel voorzieningen.	56-60	Oranjewoud
Ja, maar dan wel graag in een levensloopbestendige omgeving, een soort hofje met gelijkgestemde om langer en gezond thuis te leven. Op dat moment hoop ik te genieten van mijn pensioen en daarmee nog goed in staat om mijn burens te helpen en af en toe er ook op uit te kunnen trekken. Op dit moment is dat er volgens mij nog niet in Heerenveen en als dat zo blijft zal ik vertrekken.	51-55	Nijehaske
Ja, omdat het centraal ligt m.b.t. werkgelegenheid en een actief centrum heeft met alle voorzieningen.	46-50	Tjalleberd
Als de agroindustrie niet drastisch wordt teruggedrongen wordt het wonen in Heerenveen minder aantrekkelijk.	41-45	Jubbega
Jazeker. Het is een prima plek ook vanuit de centrale ligging. Als er iets meer creativiteit en uitdaging zou zijn dan is het perfect.	46-50	Skoatterwâld